

Maria's complot van de eenheid

De eenheid onder de christenen ligt Jacques Grubben na aan het hart. Hij stichtte met zijn collega Stefan Schevers het Huis van de Eenheid in de Letse hoofdstad Riga, een plek van gelovige en culturele uitwisseling tussen Nederlandse en Letse jongeren. Een opvallende rode draad in hun oecumenische verhaal is Maria.

Peter Doorakkers

Via een Letse vriendin van één van hen belanden twee Nederlanders in 2009 in Riga, de hoofdstad van het middelste van de drie Baltische landen. De één, Stefan Schevers, is dan net priester gewijd, de ander, Jacques Grubben, volgt een jaar later. "We voelden ons meteen welkom", vertelt Grubben in de pastorie van Bostel, waar hij pastoor is. "Na mijn wijding in 2010 gingen we opnieuw en al op het vliegveld van Riga dachten we allebei: 'We zijn thuis!'." Beide priesters hadden het verlangen iets voor de jeugd te doen, en toen bleek dat Riga geen katholiek jongeren centrum had, besloten ze er werk van te maken. Hun doel: een plek creëren voor uitwisseling tussen Letse en Nederlandse jongeren op het gebied van geloof en cultuur. "We zochten een plek, maar bij ons vertrek in 2010 hadden we nog niets. Stefan bleef echter zoeken en vond een geschikte plek, midden in Riga. De straat bleek naar Maria vernoemd." Lachend: "Toen we daarnaast beseften dat Letland al sinds de dertiende eeuw aan Maria is toegewijd en dat Mariabede-vaarten er belangrijk zijn, werd ons wel duidelijk: 'Zij zit in het complot.'"

Stefan Schevers (midden) en Jacques Grubben tijdens een pelgrimage naar Aglona.

Lutherse makelaar

Van meet af aan was er een oecumenische component, vertelt Grubben. "De makelaar was van luthersers huize. Hij voelde zich zo bij onze missie betrokken dat hij met vijftien Letse jongeren in 2010 deelnam aan de Taizé-ontmoeting in Rotterdam. Wij hebben toen ook een dag voor hen met Nederlandse jongeren georganiseerd, daar zijn banden voor het leven ontstaan. De eerste Lets-Nederlandse uitwisseling vond dus plaats in Nederland! Veel van die vijftien jongeren bidden, werken en denken nu met ons mee. In dat jaar ontmoetten we ook de huidige aartsbischop van Riga, mgr. Stankevics, die veel doet om de betrokkenheid van de jeugd bij de Kerk te vergroten. Hij steunt ons heel erg." Ook vanuit de andere Kerken is er steun voor het Huis van de Eenheid. In de eerste plaats vanuit de in Letland goed vertegenwoordigde lutherse Kerk, maar ook vanuit de kleine anglicaanse gemeenschap en zelfs, al is het nog voor-

zichtig, vanuit de Russisch-orthodoxe Kerk. In het Huis vinden gezamenlijke gebedsmomenten en lofprijzingen plaats, er zijn workshops over maatschappelijke en religieuze thema's en er komt een jongerengroep samen. "Ook is vanuit het huis de Letse kerkennacht begonnen en worden er pelgrimages georganiseerd, onder meer naar Aglona, het bekendste Mariabedeplaats in Letland."

'Clandestiene oecumene'

Het streven naar eenheid leeft sterk onder de Letse christenen, heeft Grubben gemerkt. Hun geloof overleefde zelfs de Sovjettijd. "Al onder de tsaren was het de Letten toegestaan hun eigen cultuuruitingen te behouden. Die cultuur was echter een gekerstende cultuur, en zo overleefde onderhuids ook het geloof. Door die culturele uitingen – met name liederen en dansen – te delen, ontstond in de Sovjettijd een

soort clandestiene oecumene."

Die zet zich nog altijd voort, met een opvallende rol voor Maria, wier verering in het Westen vaak als obstakel voor de oecumene wordt gezien. "Zij heeft in Letland een wezenlijke plaats, ook voor de protestanten, die haar vereren als Moeder van God. Maria is ook moeder van de oecumene, zij is niet voor niets patrones van ons huis. Er wordt in Letland met elkaar gebeden om elkaar wederzijds beter te verstaan, en dat leidt tot toenadering." Hij herinnert zich de lutherse predikant wiens zontje ernstig ziek werd. "Hij ging naar Czestochowa, in Polen, om bij de icoon van de Zwarte Madonna te bidden. Zijn zontje is op haar voorspraak genezen. Hij heeft er later in Aglona over getuigd."

Bidden voor de eenheid

Als we Grubben spreken, staat de Bidweek voor de Eenheid van de Christenen op het punt van beginnen. Het belang daarvan is niet te overschatten, leert hem zijn Letse ervaring. "De oecumene begint, net als alles, met gebed. Kerk zijn doe je vanuit de verbintenis met God. In Nederland worden we steeds horizontaler, maar het christendom begon met het kruis, verticaal. Het kruis staat ook centraal in de christelijke eenheid. Het is blijvend nodig om te bidden voor die diep gekoesterde wens naar eenheid die Onze-Lieve-Heer in Johannes 17 uit. Dat zou vaste meditatiefstof moeten zijn." +

Info: stefanschevers@gmail.com,
jacquesgrubben@gmail.com

Maria, Moeder Gods van de Eenheid

Iconatelier Hüsstege schilderde met de Moeder Gods van de Eenheid een speciale icoon voor 2017, het jaar waarin wordt herdacht dat honderd jaar geleden Maria verscheen in Fatima en vijfhonderd jaar geleden de Reformatie begon.

Geert Hüsstege liet zich inspireren door de icoon van de Moeder Gods van Kazan, die in 1917, net voor de Russische Revolutie, werd gestolen. Via een omweg kwam die in Fatima terecht en werd later door paus Johannes Paulus II teruggegeven aan de Russisch-orthodoxen. Centraal in zijn icoon staat Christus, legt Hüsste-

ge uit, "groter geschilderd dan op de oer-icoon om Hem zo dicht naar ons toe te halen. Hij is één met de Vader en door de eenheid van zijn goddelijkheid en menselijkheid kunnen wij Maria met recht Moeder van God noemen, zoals het Eerste Concilie van Efeze leert". Maria wijst naar Hem als de Weg, de Waarheid en het Leven. Uniek is dat zij de Schrift draagt, geopend bij Johannes 17,21, waar Christus bidt: "Mogen allen één zijn zoals Gij in Mij en Ik in U." Ook zijn de vier evangelisten afgebeeld, met linksonder Sint-Lucas. Hij "schilderde volgens de traditie de eerste Moeder Gods-icoon" en het begin van zijn evangelie "richt zich bijzonder op het han-

delen van God in Maria. Sint-Johannes schrijft de woorden in het Boek als getuige van Christus' leven, sterven en opstaan. Zo levert hij ook Christus' laatste woorden over die voor ieder van ons gelden: 'Zie daar Uw Moeder'". Heiligen als Johannes Paulus II, mgr. Escrivá en Sint-Bernardus spraken over Maria als bron van eenheid. "En het Tweede Vaticaans Concilie doet de belangrijke oproep: 'Laten alle gelovigen de Moeder van God dringend smeken, dat alle volkerenfamilies in vrede en eensgezindheid tot één enkel volk van God gelukkig verenigd worden.'" Tot slot is er de duif, die verwijst naar de Heilige Geest, "die alle leerlingen

van Christus met elkaar en met God verenigt om als één familie in geloof, hoop en liefde op weg te gaan naar Gods Koninkrijk". (PD)

De icoon wordt 22 januari tijdens een gebedsdag in Houthem gewijd. Info: (040) 842 36 52, www.husstege-iconen.nl